

DEMİRYOLU YOLCU TAŞIMACILIĞINDA KAMU HİZMETİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ YÖNETMELİĞİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; belirli bir hat üzerinde herhangi bir demiryolu tren işletmecisinin ticari şartlarda veremediği demiryolu yolcu taşımacılığı hizmetinin verilmesini sağlamak amacıyla ve sözleşmeye dayalı olarak demiryolu yolcu taşımacılığı hizmetlerinin sağlanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik; tarihi ve turistik amaçla verilen yolcu taşımacılığı hizmetleri ile şehir içi raylı toplu taşıma hizmetleri hariç, Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen hatlardaki yolcu taşımacılığı hizmetlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; 24/4/2013 tarihli ve 6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,
- b) Bakan: Ulaştırma ve Altyapı Bakanını,
- c) Bakanlık: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını,
- ç) Değer tespit komisyonu: İhaleye esas net maliyetin tespit edilmesi için ihale konusu işin uzmanı en az üç kişiden oluşan komisyonu,
- d) Demiryolu aracı: Hat yapım, bakım, tamir ve kontrol araçları dahil her türlü çeken ve çekilen araçlar ile tren setlerini,
- e) Demiryolu tren işletmecisi: Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde yolcu taşımacılığı yapmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kamu tüzel kişilerini ve şirketleri,
- f) Doğrudan temin: Bakanlık tarafından davet edilen demiryolu tren işletmecileriyle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek kamu hizmeti yükümlülüğü ihtiyaçlarının karşılandığı usulü,
- g) Genel kural: Aynı tür yolcu taşımacılığı hizmetlerine ayırım gözetmeksizin uygulanan kuralları,
- ğ) İhale komisyonu: İhale yetkilisi tarafından kamu hizmeti yükümlülüğü hizmet alımını gerçekleştirmek üzere biri başkan, ikisi ihale konusu işin uzmanı, biri muhasebe mali işlerden sorumlu olması şartıyla beş veya üzeri tek sayıda kişiden teşekkül edilen komisyonu,
- h) İhale yetkilisi: Bakanlığın ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlisini,
- ı) Kamu hizmeti bedeli: Bu Yönetmelik kapsamında kamu hizmeti yükümlülüğünün sunulduğu süre boyunca Bakanlık bütçesinden karşılanan miktarı,
- i) Kamu hizmeti sözleşmesi: Bir demiryolu tren işletmecisi tarafından sağlanacak kamu hizmeti yükümlülüğünün kapsam ve içeriğini tanımlayan ve Bakanlık ile kamu hizmeti

yükümlüsü demiryolu tren işletmecisi arasında yapılan sözleşmeyi,

j) Kamu hizmeti yükümlülüğü: Belirli bir hat üzerinde herhangi bir demiryolu tren işletmecisinin ticari şartlarda veremediği demiryolu yolcu taşımacılığı hizmetinin verilmesini sağlamak amacıyla ve sözleşmeye dayalı olarak Bakanlığın görevlendirmesi üzerine yerine getirilen demiryolu yolcu taşımacılığı hizmet yükümlülüğünü,

k) Kamu hizmeti yükümlüsü: Belirli bir hat üzerinde herhangi bir demiryolu tren işletmecisi tarafından ticari olarak verilemeyen bir hizmeti, Bakanlıkça sözleşme ile yetki verilerek kamu hizmeti yararına gerçekleştiren kamu tüzel kişilerini ve şirketleri,

l) Makul kâr oranı: Kamu hizmeti yükümlülüğü için planlanan sermayenin kârlılık oranı anlamında değerlendirilen ve jeopolitik yapının tren işletmeciliğine etkisi ile demiryolu tren işletmecilerinin işletmecilik sürecinde maruz kalacağı riskler dikkate alınarak tahmini maliyetler tutarının azami %20'si olarak değer tespit komisyonunca belirlenen oranı,

m) Net maliyet: Bir trenin çalıştırılması için hesaplanan tahmini maliyetlerden, trenden elde edilmesi beklenen bilet gelirlerinin çıkarılması sonucu bulunan miktar üzerine makul kâr eklenmesi suretiyle değer tespit komisyonunca belirlenen ihaleye esas kamu hizmeti bedelini,

n) Şehir içi raylı toplu taşıma hizmetleri: Ulusal demiryolu altyapı ağına bağlı olmayan şehir merkezi veya şehirleşmiş bölge, il ve civar bölgeleri arasındaki ulaşım ihtiyaçlarının karşılanması için sunulan metro, tramvay ve benzeri raylı sistem taşımacılık hizmetlerini,

o) Şirket: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre tutulan ticaret siciline kayıtlı şirketi,

ö) Tahmini maliyet: Bir trenin işletilmesi için gerekli olan enerji, personel, demiryolu araçlarının bakım, amortisman, manevra hizmetleri, engelli yolcular için ek hizmet ücretleri, hizmet kontrolleri, altyapı erişim ücretleri, vergiler ve benzeri maliyetlerin toplamını,

p) Tren-km: Usulüne göre hazırlanmış bir trenin bir kilometre yol kat etmesini,

r) Ulusal demiryolu altyapı ağı: Türkiye sınırları içerisinde bulunan il ve ilçe merkezleri ve diğer yerleşim yerleri ile limanlar, hava meydanları, organize sanayi bölgeleri, lojistik ve yük merkezlerini birbirine bağlayan, kamuya veya şirketlere ait bütünleşik demiryolu altyapı ağını,

ifade eder.

Genel kurallar

MADDE 4- (1) Ticari olarak verilemeyen kamu hizmeti niteliğindeki demiryolu yolcu taşımacılığı hizmetleri kamu hizmeti yükümlülüğü kapsamında değerlendirilir.

(2) Kamu hizmeti yükümlüsü demiryolu tren işletmecisinin ilgili mevzuata uygun hareket etmesi ve hizmetin verilmesinde kullanılacak araçların ilgili mevzuata uygun olması zorunludur.

(3) Kamu hizmeti yükümlülüğü bir kamu hizmeti sözleşmesine dayanılarak yerine getirilir.

(4) Kamu hizmeti yükümlülüğünü üstlenen demiryolu tren işletmecileri aynı zamanda farklı ticari hizmetler de verebilir. Ancak her bir kamu hizmeti sözleşmesi kapsamındaki kamu hizmeti yükümlülüğünden kaynaklanan gelir ve gider hesapları ile muhasebeleri ayrı ayrı tutulur.

(5) Kamu hizmeti yükümlülüğü kapsamında, yolcu taşımacılığı hizmeti verilecek hatlar (Ek-1) Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

(6) Kamu hizmeti yükümlüsü demiryolu tren işletmecisinin seçimine yönelik ihale

süreçleri Bakanlık tarafından yürütülür.

Demiryolu tren işletmecisinin seçimi

MADDE 5- (1) Kamu hizmeti yükümlüsü seçiminde genel kural, açık ihale usulüdür.

Ancak;

- a) Açık ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması halinde,
 - b) Ortalama yıllık 300.000 tren-km'nin altındaki kamu hizmeti yükümlülükleri için,
 - c) Kamu hizmeti niteliğindeki demiryolu yolcu taşımacılığı hizmetlerinin kesintiye uğraması veya böyle bir durumun açık bir risk oluşturması halinde acil durum tedbiri olarak,
 - ç) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya Bakanlık tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine,
 - d) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine,
- demiryolu tren işletmecisinden doğrudan temin yoluyla hizmet alınabilir veya mevcut bir kamu hizmeti sözleşmesinin süresi uzatılabilir. Bu fıkra kapsamında; doğrudan temin veya açık ihale usulünde kamu hizmeti sözleşmesinin uzatılma süresi iki yılı aşamaz.

(2) Kamu hizmeti yükümlüsü demiryolu tren işletmecisinin seçimine yönelik açık ihale ve doğrudan temin usullerine ait diğer teknik, mali, idari ve hukuki detaylar Bakanlık tarafından düzenlenir.

(3) İhalelerde şeffaflık, rekabetçilik, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik, kaynakların verimli kullanılması ilkeleri esas alınır.

(4) Değer tespit komisyonu en az üç kişiden, ihale komisyonu en az beş kişiden oluşur. Komisyonlarda kimlerin yer alacağı Bakanlık tarafından belirlenir.

Kamu hizmeti sözleşmeleri

MADDE 6- (1) Kamu hizmeti yükümlülükleri, Bakanlık ile demiryolu tren işletmecileri arasında yapılan bir sözleşmeye dayanılarak yerine getirilir. Bu sözleşmelerde; sözleşmenin süresi, taşımacılık yapılacak hat boyu, yapılacak tren sefer sayıları, uygulanacak yolcu taşımacılığı bilet ücretleri ve ödeme usulleri açıkça belirtilir. Sözleşmelere ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

(2) İstisnai altyapı, çeken-çekilen araçlar veya araç yatırımı ile ilgili sermayeye ilişkin amortismanın mevcudiyeti halinde kamu hizmeti sözleşmesi süresi on yıla kadar olabilir.

(3) Bakanlık, kamu hizmeti yükümlüsü demiryolu tren işletmecisi tarafından verilen hizmetin kamu hizmeti sözleşmesine uygunluğunu sürekli denetler. Sözleşmeye aykırılık durumunda yapılacak iş ve işlemler sözleşmede düzenlenir.

Kamu hizmeti bedeli

MADDE 7- (1) Net maliyetin hesaplanma yöntemi ile kamu hizmet bedelinin ödeme usulleri Bakanlık tarafından belirlenir.

(2) Kamu hizmeti yükümlülüğü için, net maliyetten fazla kamu hizmeti bedeli ödemesi yapılmaz.

(3) Kamu hizmeti sözleşmesinde belirlenen hizmet kalite ölçütlerinin yer aldığı ve demiryolu tren işletmecisi tarafından sözleşmede belirtilen dönemlerde hazırlanan periyodik performans raporlarının Bakanlık tarafından incelenmesi sonucunda, kamu hizmeti sözleşmelerinin yürürlük süresi içerisinde verilmekte olan hizmet kapsamında;

a) Öngörülemeyen nedenlerden dolayı tahmini maliyet ile makul kâr oranı toplamının üzerinde bir gelir elde edilmesi halinde, ikisi arasındaki fark sözleşmenin tarafları arasında sözleşmede belirtilen usuller çerçevesinde paylaşılır.

b) Öngörülemeyen nedenlerden dolayı net maliyet bedelinde artış olması halinde aradaki fark, sözleşmede belirtilen usuller çerçevesinde demiryolu tren işletmecisine karşılıklı mutabakatla fiyat farkı olarak ödenir.

(4) Kamu hizmeti yükümlülüğü için ödenecek kamu hizmeti bedeli, bu amaçla Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır.

(5) Kamu hizmeti bedeli, sözleşmede belirtilen dönemler esas alınarak bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları çerçevesinde tespit edilerek ilgili kamu hizmeti yükümlüsü demiryolu tren işletmecisine ödenir.

Yayınlama

MADDE 8- (1) Kamu hizmeti yükümlülüğü kapsamında belirlenen yolcu taşıma hizmetlerine ait ihale usulü ve iletişim bilgilerini içeren ihale duyurusu Bakanlık internet sitesinde yayınlanır.

Bilgilendirme

MADDE 9- (1) Kamu hizmeti yükümlüsü demiryolu tren işletmecisi ile imzalanan kamu hizmeti sözleşmesi, kamu hizmeti yükümlüsü olarak seçilen demiryolu tren işletmecisi, seçim usulü ve ticari sırlar dışındaki sözleşmenin kapsamı, tren seferlerinin başlamasına müteakip Bakanlık internet sitesinde yayınlanır.

(2) Yıllık performans raporları Bakanlık internet sitesinde kamuoyu ile paylaşılır.

TCDD Taşımacılık A.Ş.'nin desteklenmesi

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Kamu hizmeti yükümlülüğü, 31/12/2020 tarihine kadar Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık A.Ş. tarafından yerine getirilir. Bu tarihe kadar Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık A.Ş.'ye yapılacak kamu hizmeti bedeli ödemelerinde, her bir trenin çalıştırılması için hesaplanan tahmini maliyetten, trenden elde edilmesi beklenen bilet gelirinin çıkarılması sonucu bulunan miktar üzerine tahmini maliyetin %10'u kadar makul kâr eklenerek elde edilen bedel esas alınır."

Yürürlük

MADDE 10- (1) Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.